

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นที่ 08

08

ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

Convenient transportation

“สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง

และขนาดย่อมยุคใหม่ของไทยให้ก้าวทันต่อสถานการณ์

การเปลี่ยนแปลงระดับประเทศและโลก การใช้ประโยชน์

จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ

มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโต อย่างมีเสถียรภาพ

ยั่งยืน และมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (08) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเนื่องจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีได้ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น** ซึ่งมีส่วนสนับสนุนโดยตรงต่อยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามที่กำหนด เพื่อนำไปสู่การที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ตลอดจนมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

080001

ผู้ประกอบการในทุกระดับเป็นผู้ประกอบการยุคใหม่
ที่มีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น

จ.2 สสว.➤

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น กำหนดให้มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 45 ในปี 2565

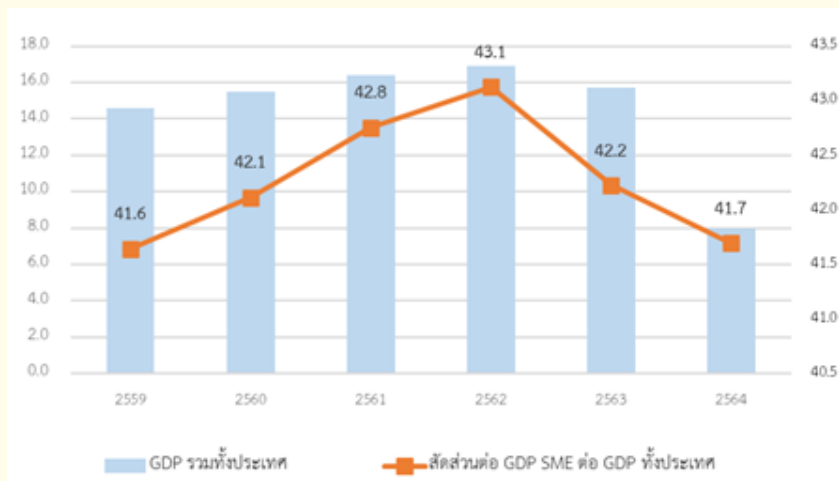
เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2559 ถึงปี 2562 ก่อนที่จะหดตัวอย่างรุนแรงตั้งแต่ต้นปี 2563 จนถึงไตรมาสที่ 2 ของปี 2564 โดยสัดส่วนตั้งแต่ปี 2562 ถึงไตรมาสที่ 2 ของปี 2564 อยู่ที่ร้อยละ 43.1 42.2 และ 41.7 ตามลำดับ ซึ่งมูลค่าการเติบโตของสัดส่วนดังกล่าวระหว่างปี 2561 - 2563 มีอัตราการหดตัวอย่างที่ร้อยละ 5.3 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564 จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 ตัวเลขดังกล่าวยังคงอยู่ห่างจากค่าที่กำหนดไว้ร้อยละ 3.3 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากมาตรการลดระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการระงับการเดินทางระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ระลอกที่ 3 ที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและรายได้ของภาคธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจท่องเที่ยวและบริการอย่างรุนแรง นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน ดังนั้น ภาครัฐจำเป็นต้องมีมาตรการแก้ไข

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

ปัญหาและให้ความช่วยเหลือเยียวยาที่ตรงตามความต้องการผู้ประกอบการ SME อย่างเร่งด่วน รวมถึงช่วยเหลือให้ผู้ประกอบการ SME ที่ขาดสภาพคล่องสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ภาครัฐต้องมียุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจและยกระดับความสามารถในการแข่งขันของ SME เร่งให้มีการปรับเปลี่ยนโมเดลธุรกิจและการตลาดไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ตลอดจนสนับสนุนการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ทั้งหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนให้สามารถดำเนินการขับเคลื่อนศักยภาพของ SME ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและพร้อมรับมือกับทุกความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

GDP SME ของปี 2559 - ครึ่งปีแรกของปี 2564

หมายเหตุ: ใช้นิยาม SME เดิม ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.2545 เพื่อให้สอดคล้องกับนิยามที่ใช้ในการกำหนดเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสัดส่วนเป้าหมายของการก่อตั้งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) จะใกล้บรรลุเป้าหมายในปี 2565 ยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ โดยเฉพาะมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยาและฟื้นฟูผู้ประกอบการอย่างเร่งด่วนอันเนื่องมาจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ควบคู่ไปกับมาตรการสาธารณสุขในการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 และการกระจายวัคซีนให้ทั่วถึงอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรเร่งผลักดันการพัฒนาผู้ประกอบการในทุกระดับผ่านการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ และมาตรการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ SMEs ไปสู่อุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งเน้นการใช้ระบบอัตโนมัติ โดยการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตผล เพื่อส่งเสริมการพัฒนาให้เกิดผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ สามารถเพิ่มบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจและดำเนินธุรกิจได้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายในปี 2565 ได้ตามที่กำหนดอย่างเป็นรูปธรรม

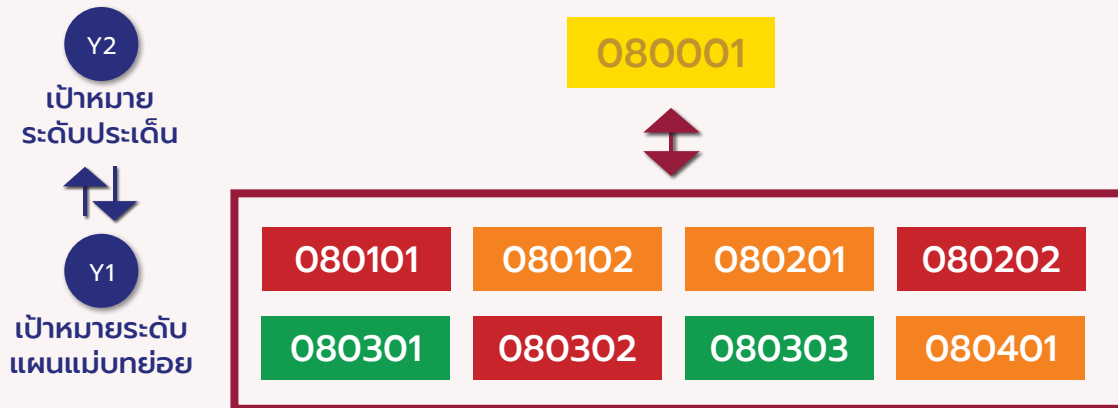
ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

แผนแม่บทฯ ประเด็น (O8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

ประกอบด้วย 8 เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย โดยมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

ความเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย (Y1) กับเป้าหมายระดับประเด็น (Y2)

*สถานะการบรรลุเป้าหมายประจำปี 2564

080101

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

การขยายตัวของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทยเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10 โดยในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2564 (มกราคม - กรกฎาคม 2564)

จำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้นมีจำนวนรวม 46,483 ราย เพิ่มขึ้นจากในช่วงเวลาเดียวกันของปี 2563 ร้อยละ 27.83 อย่างไรก็ดี ตัวเลขยังต่ำกว่าค่าฐานของปี 2560 ที่ 73,157 ราย ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต

080102

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565

โดยอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีของประเทศไทยอยู่ใน 36 อันดับแรก จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีของประเทศไทย โดยสถาบัน IMD จากทั้งหมด 64 ประเทศในปี 2564 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 38 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน 1 อันดับ ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080201

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

อัตราการขยายตัวสินเชื่อบริการรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่ขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 สินเชื่อบริการรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่ขยายตัวร้อยละ 10

โดยเมื่อพิจารณาจากข้อมูลอัตราการขยายตัวของสินเชื่อบริการ SME ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2564 พบว่าอัตราการเติบโตของสินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หดตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 0.8 0.7 และ 2.3 ตามลำดับ แต่ยังห่างไกลจากการบรรลุเป้าหมายในปี 2565 ในขณะที่สินเชื่อบริการของผู้ประกอบการรายใหญ่ขยายตัวต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ในปี 2564 ส่งผลให้ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2564 สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจรวม ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.3 ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

080202

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มตั้งต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 อัตรามูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มตั้งต้นและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวร้อยละ 10

โดยมูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มตั้งต้นและ SME ในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2564 (มกราคม - พฤศจิกายน 2564) มีบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 109 บริษัท โดยมีมูลค่าการระดมทุนรวม 2,911.37 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.9 ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับขั้นวิกฤต

080301

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ เพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว

โดยมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศภายหลังการปรับปรุงตัวเลขของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ลดลงจาก 3,431,378 ล้านบาท ในปี 2562 มาอยู่ที่ 3,007,795 ล้านบาท หรือหดตัวลงถึงร้อยละ 12 ในปี 2563 เป็นผลจากผู้ประกอบการปรับรูปแบบธุรกิจไปสู่ตลาดพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคที่หันมาใช้ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จำแนกตามขนาดของธุรกิจ จะพบว่า มูลค่าการค้าออนไลน์ของ SME เติบโตจาก 1,391,932 ล้านบาท ในปี 2562 มาอยู่ที่ 1,585,956 ล้านบาท หรือขยายตัวมากถึงร้อยละ 14 ในปี 2563 ซึ่งขยายตัวมากกว่า 1 เท่าตัวจากฐานปี 2560 และมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับบรรลุค่าเป้าหมาย

080302

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยอยู่ในอันดับที่ 1 ใน 5

เมื่อพิจารณาอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยในปี 2564 พบว่า สิงคโปร์ ได้รับการจัดอันดับอยู่ในลำดับที่ 1 ในส่วนของประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 21 ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต

080303

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

การขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 สัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการส่งออกรวมของประเทศเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25

เนื่องจากการทบทวนตัวเลขการส่งออกของ SME ในเดือนกันยายน 2563 จึงจำเป็นต้องเปรียบเทียบกับค่าร้อยละของปี 2563 เป็นหลัก พบว่าสัดส่วนการส่งออกของ SME ต่อการส่งออกรวมของประเทศ อยู่ที่ 32.3 ปรับตัวดีขึ้นจากร้อยละ 5.2 ในปี 2561 และร้อยละ 27.0 ในปี 2562 และอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 มาโดยตลอด ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับบรรลุค่าเป้าหมาย

080401

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายดีขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี 2565 อันดับประสิทธิภาพภาครัฐดีขึ้นได้อันดับที่ 15

จากรายงานของ IMD ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในลำดับต่ำลงจากอันดับที่ 20 ในปี 2562 มาอยู่อันดับที่ 23 ในปี 2563 และกลับมาอยู่ที่อันดับที่ 20 ในปี 2564 ซึ่งยังห่างจากค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้อยู่ในอันดับที่ 15 ภายในปี 2565 ถึง 5 อันดับ และหากเทียบกับประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคอาเซียนที่มีการจัดเก็บข้อมูล IMD อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับประเทศไทย จะพบว่าในปี 2564 ไทยมีอันดับประสิทธิภาพภาครัฐต่ำกว่าสิงคโปร์ถึง 15 อันดับ (สิงคโปร์อยู่อันดับที่ 5) ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080101

สว. »

แผนแม่บทย่อย

การสร้างเสริมเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

การขยายตัวของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การเริ่มต้นจัดตั้งวิสาหกิจเป็นหมวดหมู่สำคัญ สำหรับการสร้างโอกาสในการเติบโตของธุรกิจต่อไป การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้บริบทของโลกยุคใหม่เป็นปัจจัยสำคัญที่บังคับให้ผู้ประกอบการทุกระดับจำเป็นต้องปรับตัวทั้งด้านทักษะความรู้ในการประกอบธุรกิจ จิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ การสร้างเครือข่ายธุรกิจ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สามารถประกอบธุรกิจและต่อยอดธุรกิจให้เติบโต สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป และรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ ๆ ในสังคมที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมมีบทบาทอย่างยิ่ง นับเป็นโอกาสและความท้าทายสำหรับผู้ประกอบการที่จะเปลี่ยนโฉมรูปแบบการทำธุรกิจ การได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนและช่องทางตลาดใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลาย การมีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นธุรกิจ เพื่อให้ผู้ประกอบการยุคใหม่มีความพร้อมและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

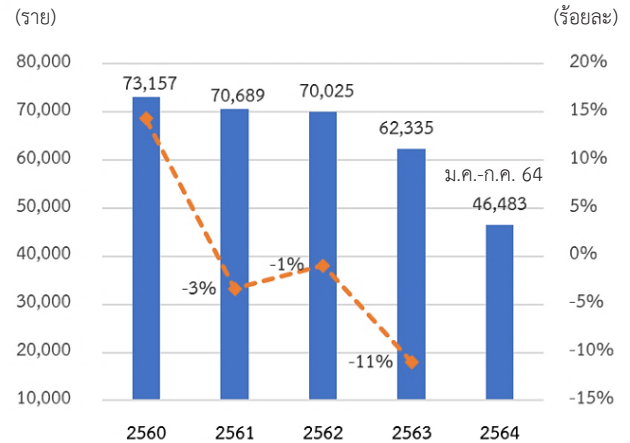

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในช่วง 7 เดือนแรก ของปี 2564 (มกราคม – กรกฎาคม 2564) การก่อตั้ง วิสาหกิจเริ่มต้นมีจำนวนรวม 46,483 ราย ซึ่งจำนวน การก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้นเฉลี่ยต่อเดือนของปี 2564 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 27.83 ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีของการฟื้นตัวจากการลดลงอย่าง ต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2560 ซึ่งมีจำนวน 73,157 ราย ลดลง เหลือ 62,335 ราย ในปี 2563 โดยมีค่าเฉลี่ย ลดลงร้อยละ 5.20 ทั้งนี้ ในปี 2563 ซึ่งได้รับผลกระทบ อย่างหนักจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทั่วโลก ทำให้จำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้นหดตัว สูงสุดถึงร้อยละ 11 อย่างไรก็ตาม ภาพรวมแนวโน้ม การปรับเพิ่มขึ้นของจำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้น

ในปี 2564 มีปัจจัยสนับสนุนจากการฟื้นตัวของสภาพเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการส่งออกอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจ และผู้ประกอบการในการจัดตั้งธุรกิจใหม่ หรือชะลอการขยายธุรกิจออกไป ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีการหดตัว ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคการท่องเที่ยว การบริการ และการค้าปลีกอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจ หลักของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 80 ยังส่งผลให้ มีความกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่ยังไม่มีแนวโน้มว่าจะสิ้นสุดในระยะเวลายานใกล้ ทำให้มีความเป็นไปได้ที่จะไม่สามารถดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10 ในช่วง ปี 2561 - 2565 ได้ตามที่กำหนด โดยสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต

การดำเนินงานที่ผ่านมา การขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ในช่วงปี 2564 ได้มีการมุ่งเน้นบ่มเพาะ และเพิ่มศักยภาพด้านอื่น ๆ ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการรายใหม่และวิสาหกิจเริ่มต้น อาทิ การพัฒนา กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้แก่ผู้ประกอบการและประชาชน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ธุรกิจ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ การรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ผู้ประกอบการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยอาจจะแตกต่างกับช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการดำเนินธุรกิจ ให้แก่ผู้ประกอบการรายใหม่ ทั้งนี้ โครงการที่สนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการใหม่สามารถเริ่มต้นดำเนิน ธุรกิจได้จริง การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ที่ผลักดันให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ ยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 จะส่งผลกระทบ ต่อการดำเนินโครงการต่าง ๆ ทำให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีความจำเป็นต้องปรับรูปแบบการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การขับเคลื่อนโครงการยังไม่เต็มศักยภาพ เท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ภาพรวมการจัดตั้งวิสาหกิจเริ่มต้นมีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้น และยังคงมีโอกาส ที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จำนวนการก่อตั้งวิสาหกิจเริ่มต้น และ
อัตราการขยายตัวระหว่าง ปี 2560 - 2564

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าภาพรวมของเศรษฐกิจโลกและทิศทางของเศรษฐกิจไทย ตั้งแต่ต้นปี 2564 มีแนวโน้มฟื้นตัวดีขึ้นอย่างช้า ๆ ในขณะที่ภาครัฐได้ออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ มาตรการผ่อนคลายการควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 การเร่งระดมฉีดวัคซีนให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งนโยบายการเปิดประเทศเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ดี การฟื้นตัวของกลุ่มธุรกิจ ภาคบริการและการค้าปลีก ซึ่งเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 80 ของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมทั้งหมด ยังคงมีความอ่อนแอจากผลกระทบในช่วงที่ผ่านมาค่อนข้างมาก ประกอบกับ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ของไทยยังไม่มีแนวโน้มว่าจะสิ้นสุดในระยะเวลาอันใกล้ ทำให้ การขับเคลื่อนโครงการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้เกิดการขยายตัววิสาหกิจเริ่มต้นยังทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ประกอบกับรูปแบบโครงการยังไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของวิสาหกิจเริ่มต้นได้อย่างมีนัยสำคัญ อันเนื่องมาจากการจัดตั้งธุรกิจใหม่ต้องอาศัยปัจจัยและความพร้อมหลายด้าน อาทิ ผู้ประกอบการ สินค้า และผลิตภัณฑ์ เงินทุน ตลอดจนผู้ประกอบการแต่ละรายที่มาจากภาคธุรกิจที่แตกต่างกัน จึงมีความต้องการช่วยเหลือหรือพัฒนาในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน ทำให้การขับเคลื่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายในช่วงที่ผ่านมา ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรมุ่งเน้นการพัฒนากลุ่มผู้ประกอบการและวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมให้ตรงกับความต้องการของแต่ละภาคธุรกิจตามระดับความสามารถและ ศักยภาพที่แตกต่างกัน เพื่อให้การเริ่มต้นหรือต่อยอดธุรกิจ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ และสามารถยกระดับศักยภาพทั้งด้านทักษะ ความรู้ การสร้างคุณค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ การพัฒนาช่องทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม ตลอดจนการได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อเป็นกุญแจสำคัญในการมุ่งเป้าสู่ความสำเร็จของการประกอบธุรกิจ ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ที่เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของผู้ประกอบการอัจฉริยะ

แผนแม่บทย่อย

การสร้างเสริมความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือ และเทคโนโลยีดิจิทัลดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

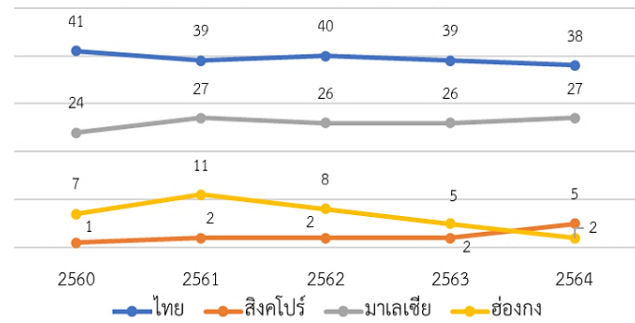
อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีของประเทศไทย
(IMD WORLD DIGITAL COMPETITIVENESS RANKING) อยู่ใน 36 อันดับแรก

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมภายใต้บริบทโลกยุคใหม่ที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วด้วยการขับเคลื่อนของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความก้าวหน้าได้ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลกมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในขณะที่เทคโนโลยียังส่งผลและมีบทบาทต่อมิติด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือทำให้พฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิตของประชากรโลกเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก (Global Megatrend) ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นดังกล่าว ได้ส่งผลให้ภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและเรียนรู้ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอด โดยทุกภาคส่วนจำเป็นต้องเสริมสร้างความสามารถด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลให้เป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อองค์กรและปัจเจกให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ ทักษะด้านเทคโนโลยีที่สูงขึ้นและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพขององค์กรเข้ามาใช้งานจะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญซึ่งจะช่วยสนับสนุนและยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการทุกระดับอย่างรอบด้าน ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมาย ปรับบทบาทของภาครัฐให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก และส่งเสริมนโยบายที่เอื้อต่อการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการยุคใหม่มีโอกาสเติบโตได้มากขึ้นจะเป็นการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีซึ่งจะช่วยเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาและดำเนินกิจกรรมบนพื้นฐานที่มีความเท่าเทียมกันได้อย่างคล่องตัวเป็นรูปธรรม ซึ่งในช่วงที่ผ่านมากลุ่มผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับผลกระทบอย่างรอบด้าน ทั้งจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 การเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันของเทคโนโลยี (Disruptive Technology) ตลอดจนการแข่งขันทางธุรกิจระหว่างผู้ประกอบการรายใหญ่และรายเล็กที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2564 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีโดยสถาบัน IMD พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 38 จากทั้งหมด 64 ประเทศ ปรับตัวดีขึ้น 1 อันดับ จากปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากอันดับย่อยด้านความรู้ (Knowledge) และด้านความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) ปรับตัวดีขึ้น 1 อันดับทั้งสองด้าน โดยอยู่ในอันดับที่ 42 และอันดับที่ 44 ตามลำดับ ในขณะที่ด้านเทคโนโลยี (Technology) ยังคงอยู่ในอันดับที่ 22 เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชีย ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง พบว่า ไทยจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความสามารถ และยกระดับศักยภาพในการแข่งขันด้านการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง นับเป็นความท้าทายสำคัญที่ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องบูรณาการร่วมกันในการเร่งปรับปรุงความสามารถและยกระดับศักยภาพด้านการใช้เครื่องมือ และเทคโนโลยีของไทยให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ 36 อันดับแรก ภายในปี 2565 ทั้งนี้ แม้ว่าที่ผ่านมาไทยจะมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลมาอย่างต่อเนื่อง แต่ผลการจัดอันดับได้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านองค์ความรู้ ซึ่งพิจารณาจากผลการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การฝึกอบรม ความเข้มข้นในการลงทุนวิจัยและพัฒนา ด้านวิทยาศาสตร์ และการเตรียมความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การแพร่กระจายของเทคโนโลยี และนวัตกรรมในประเทศของประเทศไทยยังขับเคลื่อนได้ไม่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยฉุดรั้งสำคัญที่ทำให้ไทยไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

IMD WORLD DIGITAL COMPETITIVENESS

ที่มา: IMD

การดำเนินงานที่ผ่านมา การเร่งรัดลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ภาครัฐและภาคเอกชนของไทยตื่นตัวเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด โดยในช่วงปี 2564 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เร่งขับเคลื่อนโครงการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งมีข้อจำกัดหรือปัญหาด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้กับการประกอบธุรกิจ อาทิ ผู้ประกอบการด้านการเกษตรอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการสินค้าชุมชนในภูมิภาคต่าง ๆ ผู้ประกอบการธุรกิจนวัตกรรม วิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) กลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ กลุ่มธุรกิจอาหารริมทาง (Street Food) ในการสร้างโอกาสเรียนรู้และใช้งานเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการธุรกิจ พัฒนาระบบการและปรับปรุงศักยภาพการผลิต ตลอดจนเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการอย่างสร้างสรรค์และมีความเป็นมืออาชีพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การยกระดับความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้ประกอบการและวิสาหกิจรายย่อยให้สามารถแข่งขันและสร้างผลประโยชน์ในการประกอบธุรกิจต้องใช้ระยะเวลาในการสั่งสมและเรียนรู้องค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจแต่ละประเภทและแต่ละขนาด อีกทั้ง ความพร้อมในการเปิดรับและความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการยังมีความแตกต่างกันทั้งในมิติของประเภท ขนาดและพื้นที่ นอกจากนี้ รูปแบบโครงการที่ดำเนินการในช่วงที่ผ่านมามีการมุ่งเป้าหมายเฉพาะกลุ่มมากขึ้น อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ยังไม่สิ้นสุด ทำให้การดำเนินงานอาจจะยังไม่ครอบคลุมและทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ประกอบกับประเด็นการสร้างสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน และโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีคุณภาพด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้การขับเคลื่อนยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความเชี่ยวชาญและสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะ พร้อมทั้งมีการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ในขณะที่ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเรียนรู้และใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยกลไกในการขับเคลื่อนอย่างมืออาชีพ ทั้งการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำไปต่อยอดสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างต่อเนื่องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนการให้ความสำคัญของภาครัฐที่จะกระตุ้นและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทยได้รับโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะนำมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ซึ่งสามารถดำเนินการผลักดันและส่งเสริมผ่านการปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับให้มีความทันสมัย หรือมาตรการเชิงนโยบายต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการสร้างแต้มต่อสำคัญให้ผู้ประกอบการไทยมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

[illegible]

แผนแม่บทย่อย

การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

อัตราการขยายตัวสินเชื่อธุรกิจรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่ ขยายตัวเฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

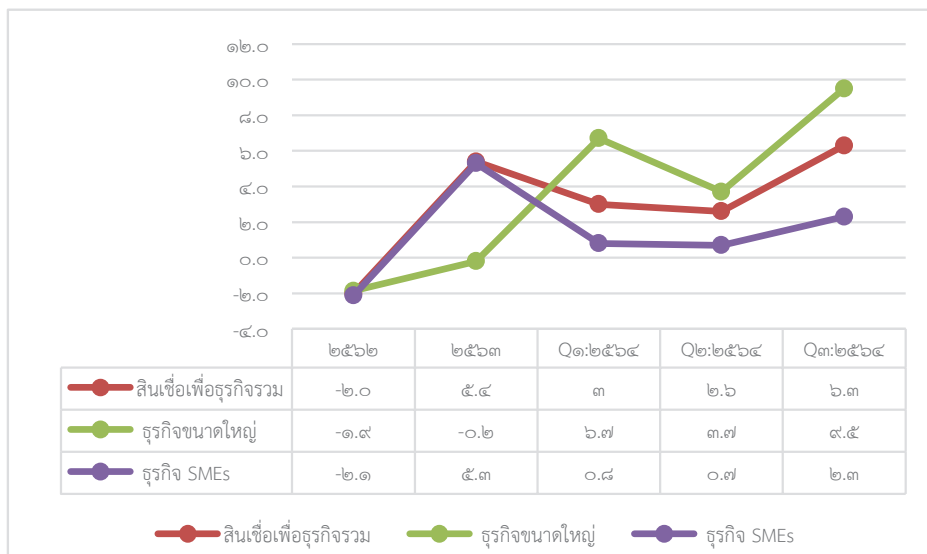
สินเชื่อธุรกิจรายใหม่ที่ไม่ใช่รายใหญ่ขยายตัวร้อยละ 10

แหล่งเงินทุนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SME ที่มีทุนหมุนเวียนต่ำ แม้ภาครัฐได้จัดทำนโยบายและมาตรการสนับสนุนจำนวนมาก แต่ที่ผ่านมายังพบว่า ผู้ประกอบการที่สามารถเข้าถึงสินเชื่อมักเป็นผู้กลุ่มประกอบการเดิมที่มีศักยภาพและมีประวัติทางการเงินกับสถาบันการเงิน ส่วนผู้ประกอบการขนาดเล็กและรายย่อยยังไม่สามารถเข้าถึงเพราะมีคุณสมบัติไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ ทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งเงินนอกระบบที่มีต้นทุนทางการเงินสูงและส่งผลต่อความสามารถในการประกอบธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่ผู้ประกอบการไม่สามารถดำเนินกิจการได้ตามปกติทำให้ขาดรายได้และสภาพคล่อง ธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการพิจารณาสินเชื่อมากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยง ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสร้างโอกาสให้ SME เข้าถึงบริการทางการเงิน ประกอบด้วย การพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความรู้ทางการเงินและวิธีการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงิน และสร้างความน่าเชื่อถือของธุรกิจ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่ SME เข้าถึงได้สะดวกด้วยต้นทุนต่ำ อาทิ ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่หลากหลาย มาตรการค้ำประกันสินเชื่อ ระบบการประเมินความน่าเชื่อถือและการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน การใช้ข้อมูล Digital Footprint ในการพิจารณาสินเชื่อ รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย อาทิ การจัดหาที่ปรึกษาด้านการเงิน การผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย หากพิจารณาการเติบโตของสินเชื่อจำแนกตามขนาดของธุรกิจ ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของ ปี 2564 พบว่า แม้สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจของ SME จะมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในอัตราร้อยละ 0.8 ร้อยละ 0.7 และร้อยละ 2.3 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินมาตรการ Soft Loan และสินเชื่อฟื้นฟู ของธนาคารแห่งประเทศไทย รวมถึงมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและการค้ำประกันสินเชื่อผ่านสถาบันการเงินเฉพาะทางต่าง ๆ ของภาครัฐ แต่ยังไม่ห่างไกลจากการบรรลุเป้าหมายในปี 2565 ทำให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายระดับเสี่ยง

อัตราการขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจแยกตามขนาดธุรกิจ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

การดำเนินงานที่ผ่านมา ภาครัฐได้จัดทำมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SME จำนวนมาก ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการ จนถึงการให้สินเชื่อพิเศษเฉพาะแก่ SME ทั้งโครงการตามงบประมาณปกติ อาทิ สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 รายเล็ก (Extra cash) ระยะที่ 2 วงเงิน 10,000 ล้านบาท โครงการสินเชื่อ เสริมพลัง สร้างอนาคต SME ไทย (ระยะที่ 2) ภายใต้กองทุนพัฒนาเอสเอ็มอี ตามแนวประชารัฐ วงเงิน 1,000 ล้านบาท รวมทั้งโครงการค้ำประกันสินเชื่อ SME ระยะที่ 7 - 9 ของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เพื่อให้ SME มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น ในช่วงมกราคม-ตุลาคม 2564 มีการค้ำประกันสินเชื่อแล้วกว่า 200,000 ล้านบาท ช่วยรักษาการจ้างงาน และสร้างแรงงานกว่า 2 ล้านราย ก่อให้เกิดสินเชื่อในระบบ 215,237 ล้านบาท และสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกว่า 833,333 ล้านบาท ตลอดจนโครงการสนับสนุนพิเศษจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 อาทิ มาตรการสินเชื่อต้นทุนต่ำผ่านพระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. Soft Loan) วงเงิน 500,000 ล้านบาท ระยะเวลา 2 ปี โดย ธปท. จัดสรรสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้ธนาคารพาณิชย์ ในอัตราร้อยละ 0.01 ต่อปีเป็นเวลา 2 ปี เพื่อให้ธนาคารนำไปให้สินเชื่อแก่ธุรกิจ SME อัตราดอกเบี้ย 2 ต่อปี ณ วันที่ 12 เมษายน 2564 อนุมัติสินเชื่อแล้วจำนวน 77,787 ราย วงเงินรวม 138,200 ล้านบาท และมาตรการสินเชื่อฟื้นฟู ของ ธปท. เพื่อเสริมสภาพคล่องในการประกอบธุรกิจ ลดผลกระทบต่อการจ้างงาน และฟื้นฟูการประกอบธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ณ เดือนพฤศจิกายน 2564 อนุมัติสินเชื่อแล้วจำนวน 39,095 ราย วงเงินรวม 124,836 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีโครงการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ของสถาบันการเงิน อาทิ โครงการพักทรัพย์ พักชำระหนี้ เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 เดือน การปรับโครงสร้างหนี้ และโครงการให้สินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องแก่ธุรกิจตามมติคณะรัฐมนตรี และที่ SFIs ดำเนินการเอง เช่น โครงการสินเชื่อ SMEs มีที่เงิน วงเงิน 10,000 ล้านบาท ของธนาคารออมสิน โครงการ EXIM Biz Transformation Loan วงเงิน 5,000 ล้านบาท ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย โครงการสินเชื่อสู้ภัย COVID-19 ของธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย สถานการณ์ปัจจุบันที่เศรษฐกิจโลกชะลอตัว การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ภายในประเทศขยายตัวเป็นวงกว้างและรุนแรงมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ และการกลับมาระบาดซ้ำในต่างประเทศ ที่ส่งผลต่อรายได้ของธุรกิจและความเชื่อมั่นในการใช้จ่ายของประชาชน ประกอบกับธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังและเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ ทำให้ SME โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ประกอบการขนาดเล็กเข้าถึงสินเชื่อได้ยากมากขึ้น กระทั่งต่อสภาพคล่องของผู้ประกอบการในการประคับประคองธุรกิจให้ผ่านพ้นวิกฤตจากการแพร่ระบาด และการกลับมาเปิดกิจการในภาวะปกติ มาตรการสนับสนุนสินเชื่อของภาครัฐยังไม่ทั่วถึงเพียงพอ และมีลักษณะเป็นมาตรการแบบทั่วไปไม่สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะตามศักยภาพการเติบโต ขนาดและประเภทของธุรกิจ ขณะเดียวกันการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขให้ใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันยังเป็นปัญหาสำคัญในการเข้าถึงสินเชื่อของผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรปรับเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการรายย่อย ให้เข้าถึงสินเชื่อที่มีต้นทุนต่ำอย่างทั่วถึงและเพียงพอ กับความต้องการ โดยกำหนดบทบาทให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีมาตรการสินเชื่อที่ชัดเจนสำหรับแต่ละเซกเมนต์ของ SME รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการรับรู้ในวงกว้าง ส่งเสริมการใช้ข้อมูลธุรกิจ/ Digital Footprint ในการพิจารณาสินเชื่อที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการแต่ละราย ดำเนินการเชิงรุกในการให้ความรู้ด้านการเงินและแหล่งเงินทุนทางเลือกที่เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจใหม่ การจัด Credit Rating ประเมินเครดิตผู้ประกอบการ การให้บริการตัวกลางทางเครดิต (Credit Mediator) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนธุรกิจและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินสินเชื่อไปยังสถาบันการเงินเพื่อให้ธุรกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินได้มากขึ้น

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080202

แผนแม่บทย่อย

การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มตั้งต้น และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

อัตราการมูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของกิจการที่เริ่มตั้งต้นและวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมขยายตัวร้อยละ 10

แหล่งเงินทุนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อความอยู่รอดของกิจการและการพัฒนายกระดับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ แต่ SME จำนวนมากยังประสบปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ส่งผลต่อการพัฒนาต่อยอดธุรกิจ โดยเฉพาะ SME ที่มีศักยภาพในการเติบโตและเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจ ซึ่งที่ผ่านมาธุรกิจส่วนมากเลือกที่จะใช้ช่องทางสินเชื่อจากสถาบันการเงินเป็นแหล่งเงินทุนหลัก โดยภาครัฐได้พัฒนาตลาดทุนและจูงใจให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในธุรกิจ SME เพื่อให้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ดังจะเห็นได้ว่าในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ตลาดทุนได้เข้ามามีบทบาทและได้รับความนิยมจากทั้งผู้ประกอบการและนักลงทุนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้กิจการที่เริ่มตั้งต้นและ SME สามารถระดมทุนผ่านตลาดทุน โดยมีปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ช่องทางการระดมทุนและซื้อขาย โดยมีเกณฑ์การระดมทุนแบบการเสนอขายให้แก่ประชาชนทั่วไป (Public Offering: PO) และรูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นการระดมทุนในวงกว้าง (Ongoing) การพัฒนา SME Board ร่วมกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และรูปแบบการระดมทุนที่เหมาะสมและมีความหลากหลาย รวมถึงความพร้อมของผู้ประกอบการทั้งในด้านศักยภาพทางธุรกิจ และความรู้เกี่ยวกับตลาดทุน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของ SME และกิจการที่เริ่มตั้งต้น (Startup) ในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2564 (มกราคม – พฤศจิกายน 2564) มีจำนวนบริษัทเข้าจดทะเบียนระดมทุน 109 ราย มูลค่าการลงทุนรวม 2,911.37 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.9 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายการขยายตัวร้อยละ 10 เนื่องจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินธุรกิจของ SME และความเชื่อมั่นของนักลงทุน ประกอบกับการระดมทุนผ่านตลาดทุนมีความไม่แน่นอนในเรื่องของจำนวนเงินทุนที่ได้รับและมีกฎเกณฑ์และความซับซ้อนมากกว่า การขอสินเชื่อกับสถาบันการเงินทั่วไป ขณะที่รัฐบาลได้ออกมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยเหลือด้านการเงินให้กับ SME จำนวนมาก ทั้งนี้ หากพิจารณารูปแบบการระดมทุนแล้ว พบว่า SME มีการระดมทุนในหลายรูปแบบ ทั้งการเข้าจดทะเบียนใน SET หรือตลาดเอ็ม เอ ไอ (MAI) การเสนอขายหุ้นแบบคราวด์ฟันดิง (Crowdfunding) หรือการเสนอขายหุ้นและหุ้นกู้แปลงสภาพของบริษัทจำกัด (SME-PP) ซึ่งมีความเหมาะสมกับ SME หลากหลายขนาดและกิจการมากกว่า สะท้อนให้เห็นว่า SME ให้ความสนใจการระดมทุนผ่านตลาดทุน และตลาดทุนไทยมีศักยภาพ โดยคาดหวังว่าหลังวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 SME ผู้ประกอบการจะใช้ตลาดทุนเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดธุรกิจอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม วัฏจักรมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต

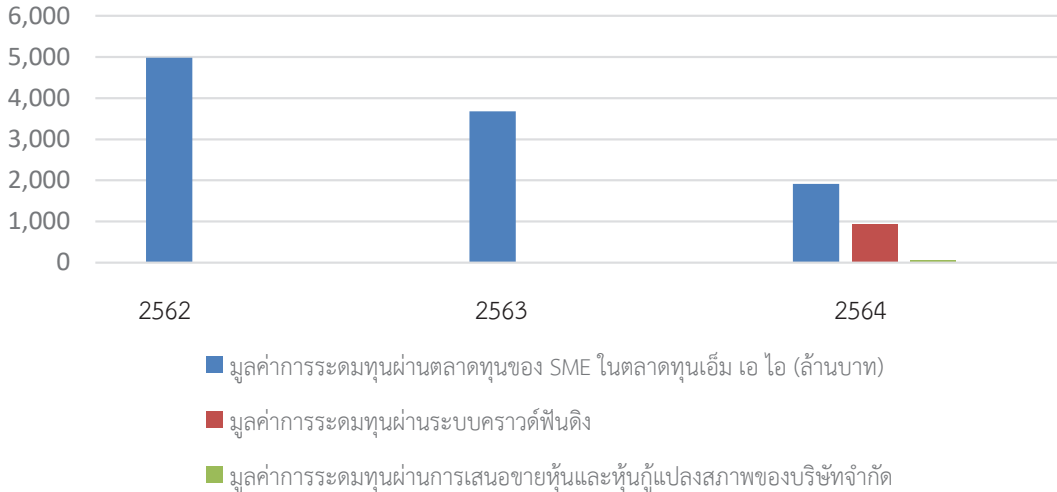
การดำเนินงานที่ผ่านมา ภาครัฐได้ดำเนินมาตรการการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่ผู้ประกอบการ SME อย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีโครงการสนับสนุนให้ SME ทุกระดับให้เข้าสู่ตลาดทุน ได้แก่ (1) สำหรับ SME ระดับ Early Stage ได้แก่ การออกหลักทรัพย์ให้บริษัทจำกัดสามารถระดมทุนในวงจำกัด SME Private Placement (SME-PP) การระดมทุนผ่านคราวด์ฟันดิง (Crowdfunding) (2) สำหรับ SME ที่มีขนาดระดับหนึ่ง ในปี 2564 ก.ล.ต. ออกหลักทรัพย์เพื่อรองรับการระดมทุนในรูปแบบ จากผู้ลงทุนเป็นวงกว้าง SME-Public Offering (SME-PO) และการจัดตั้งตลาดรองเพื่อซื้อขายหุ้นของ SME (SME Board) ที่ใช้ชื่อว่า LIVE Exchange ซึ่งหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะออกภายในต้นปี 2565 และสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์ (SET) ตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI) และมีโครงการบ่มเพาะ SME ที่มีศักยภาพให้มีความพร้อมในการขยายเข้าสู่ตลาดทุน การพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านบัญชีและกฎหมายในการดำเนินกิจการ และมีหลักสูตรเฉพาะสำหรับ SME เพื่อพัฒนาศักยภาพบริษัทมุ่งสู่การจดทะเบียนใน SET และ MAI โดย ณ เดือนกรกฎาคม 2564 มีการระดมทุน Crowdfunding ด้วยหุ้นหรือหุ้นกู้ที่สำเร็จ จำนวน 389.5 ล้านบาท รวม 60 บริษัท และการระดมทุนแบบ SME-PP ด้วยหุ้นหรือหุ้นกู้แปลงสภาพที่สำเร็จรวมทั้งหมด 204.1 ล้านบาท รวม 10 บริษัท นอกจากนี้ ก.ล.ต. ได้ออกเครื่องมือช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ด้วยการจัดทำทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Investment Trust : REITs with buy back condition) เป็น REITs ที่เปิดให้เจ้าของทรัพย์สินสามารถกลับมาซื้อทรัพย์สินกลับในราคาและตามเงื่อนไขที่กำหนดได้นอกจากนี้ ยังมีมาตรการจูงใจในการระดมทุนผ่านตลาดทุน อาทิเช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่บริษัทซึ่งประกอบกิจการเงินร่วมลงทุน (Venture Capital : VC) และทรัสต์เพื่อกิจการเงินร่วมลงทุน (Private Equity Trust : PE Trust)

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080202

มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของ SME

ที่มา: SET และ ก.ล.ด.

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย ที่ผ่านมาผู้ประกอบการ SME ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงตลาดทุน เนื่องจากมีความเข้าใจว่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนมีความยุ่งยาก กฎระเบียบซับซ้อนมากกว่าการขอสินเชื่อจากธนาคาร และมีความไม่แน่นอนว่าจะได้เงินทุนเพียงพอเท่าที่ต้องการหรือไม่ ประกอบกับการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 กลับมาระบาดซ้ำในวงกว้างและยาวนานมากยิ่งขึ้น ทำให้ SME บางส่วนไม่สามารถวางแผนธุรกิจได้ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การระดมทุนของ SME ผ่านตลาดทุนทุกรูปแบบ เป็นการเพิ่มทางเลือกในการเสริมสภาพคล่องให้กับ SME ในตั้งแต่ระดับ Early Stage ถึงระดับกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่มีศักยภาพ อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์เงื่อนไขบางอย่างยังคงมีความยุ่งยากและใช้เวลาดำเนินการพอสมควร ภาครัฐจึงควรทบทวนพิจารณาผ่อนปรนการกำกับดูแลเพื่อไม่สร้างภาระและต้นทุนให้กับ SME มากจนเกินไป อาทิ การลดเงื่อนไขคุณสมบัติของกิจการที่จะเสนอขายหลักทรัพย์แบบ SME PP ในส่วนการจ้างงานและรายได้ เพื่อให้ SME ที่มีศักยภาพแต่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนผ่านตลาดทุนได้จำนวนมากขึ้นและสามารถนำเงินทุนไปต่อยอดพัฒนาธุรกิจต่อไปได้ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสื่อสารประชาสัมพันธ์กลุ่ม SME และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องหลักเกณฑ์และเตรียมความพร้อมสำหรับการระดมทุนรูปแบบใหม่ในอนาคต รวมทั้งจูงใจให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสและจำนวนเงินทุนให้สูงขึ้น

Download Now

แผนแม่บทย่อย

การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพิ่มขึ้น
1 เท่าตัว

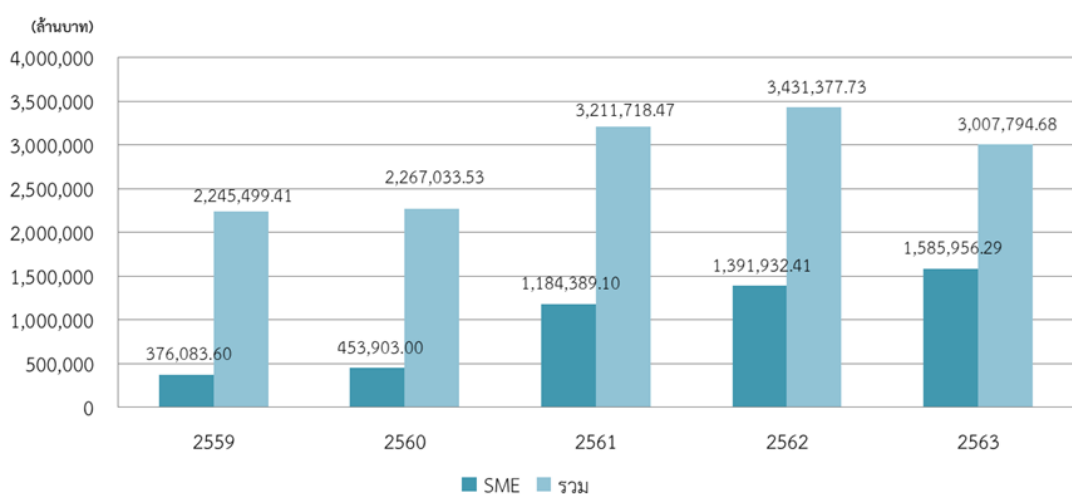
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) เป็นช่องทางการซื้อขายรูปแบบใหม่ที่เพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาดให้แก่ผู้ประกอบการและเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค ด้วยการลดข้อจำกัดนานาประการ รวมถึงด้านพรมแดน สนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายย่อยที่มีข้อจำกัดด้านการแสวงหาและเข้าถึงตลาดในรูปแบบการค้าขายแบบเดิม มีช่องทางการเข้าถึงผู้บริโภคเพื่อนำเสนอสินค้าและบริการได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการขยายตัวขึ้นอย่างก้าวกระโดดตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีการใช้ชีวิต ตลอดจนรูปแบบการบริโภคของผู้คน รวมถึงอิทธิพลของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทั้งนี้ การส่งเสริมการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้กับ SME มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ประกอบการที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการและการเข้าถึงตลาด ระบบการซื้อขายและระบบสนับสนุนที่ปลอดภัย อาทิ แพลตฟอร์มการซื้อขายที่หลากหลาย ระบบ e-Payment ที่น่าเชื่อถือ ระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ทั้งกฎหมาย กฎระเบียบที่สนับสนุนคุ้มครองผู้บริโภคและผู้ขายอย่างเป็นธรรม รวมถึงความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและการค้าที่เอื้อให้การทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศเติบโตพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยในปี 2563 มีการขยายตัวเติบโตเพิ่มขึ้นกว่า 5 เท่าตัวจากปี 2559 ด้วยมูลค่ารวม 1,585,956 ล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 13.9 จากปี 2562 ที่มีมูลค่ารวม 1,391,932 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและดิจิทัลที่ช่วยสนับสนุนให้ตลาดทางกายภาพในรูปแบบดั้งเดิมปรับเปลี่ยนมาสู่ระบบออนไลน์ที่ไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านมากขึ้น สถานการณ์ดังกล่าว ได้สร้างโอกาสให้แก่ผู้ประกอบการค้าปลีกและส่ง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมีแนวโน้มเสียเปรียบผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีข้อได้เปรียบในด้านที่ตั้งและเงินทุนในการประกอบกิจการให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและข้อจำกัดในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการรายใหญ่และ SME ทั้งนี้ คาดว่ามูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยในปี 2564 จะมีมูลค่า 1,906,109 ล้านบาท หรือขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปี 2563 ในอัตราร้อยละ 20.2 ทำให้ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะสามารถบรรลุเป้าหมายมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัวในปี 2565 ได้ ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แบบ B2C ของประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์แบบ B2C ของไทยมีมูลค่าสูงที่สุดในภูมิภาคต่อเนื่องติดต่อกันถึง 6 ปี

มูลค่า e-Commerce ในประเทศไทย (ไม่รวมการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ)

ปี 2559 - 2563

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.)

Learn more

การดำเนินงานที่ผ่านมา หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมและพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ SME ในหลายมิติ อาทิ กระทรวงพาณิชย์ได้จัดทำโครงการเพิ่มโอกาสการค้าด้วย e-Commerce โครงการเพิ่มขีดความสามารถทางการตลาด และโครงการเพิ่มศักยภาพธุรกิจบริการที่มีมูลค่าสูง ขณะที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้จัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพในการประกอบธุรกิจให้กับผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมุ่งเน้นพัฒนานักการค้าออนไลน์มืออาชีพ (Smart Trader Online) โดยการให้ความรู้ที่จำเป็นและบริการที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำด้านการบริหารจัดการธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทำตลาดออนไลน์ โดยการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับสินค้า การเขียนแผนการตลาดและการสร้างร้านค้าออนไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย นอกจากนี้ยังได้พัฒนาต่อยอดตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ Thaitrade.com ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานของผู้ประกอบการไทยและผู้ซื้อทั่วโลก พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับหน่วยงานหรือระบบที่ให้บริการเกี่ยวกับการค้าออนไลน์อื่น รวมถึงส่งเสริมการขายบนแพลตฟอร์มพันธมิตรพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่างประเทศ ในตลาดเป้าหมาย พัฒนาศูนย์กระจายสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและได้มาตรฐานกระจายในทุกภูมิภาค ตลอดจนบริการให้คำปรึกษาและจับคู่เจรจาธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ผ่าน MOC E-Commerce Center เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่ของผู้บริโภคและแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ อีกทั้งจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์ (1212 Online Complaint Center หรือ 1212 OCC) โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมให้แก่ผู้ใช้บริการออนไลน์

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ภายใต้สถานการณ์ที่พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มีการพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงจากทั้งผู้พัฒนาแพลตฟอร์มและผู้ค้ารายใหญ่ผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการในและต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น นับเป็นความท้าทายที่ผู้ประกอบการ SME ไทย ต้องเผชิญกับการแข่งขันจากสินค้าต่างประเทศที่มีราคาถูกซึ่งสามารถเข้ามาครองส่วนแบ่งการตลาดออนไลน์ภายในประเทศได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับ ผู้ประกอบการ SME ไทยยังจำเป็นต้องพึ่งพาการขายสินค้าบนแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมของต่างประเทศและต้องเสียค่า GP ราคาสูงในขณะเดียวกันข้อมูลการซื้อขายสินค้าของผู้ประกอบการไทยทั้งตลาดในและต่างประเทศยังเข้าไปอยู่ในฐานข้อมูลของบริษัทเอกชนต่างประเทศที่เป็นเจ้าของแพลตฟอร์ม ส่งผลให้ภาครัฐและเอกชนในประเทศไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ด้านการตลาดเพื่อพัฒนาสินค้าและบริการสำหรับ SME อีกทั้งผู้ประกอบการ SME ไทยยังขาดทักษะ ความรู้ และความเข้าใจด้านกลยุทธ์การตลาดออนไลน์ แม้ว่าภาครัฐมีความพยายามในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง แต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ได้สร้างความท้าทายทั้งต่อการดำเนินโครงการและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ จึงจำเป็นต้องปรับแนวทางและแผนงานให้สามารถดำเนินการผ่านทางช่องทางออนไลน์ทดแทนการพบปะและอบรมในสถานที่จริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ภาครัฐควรเร่งส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นในเชิงลึกให้ผู้ประกอบการ SME ไทยสามารถนำไปใช้ประโยชน์และต่อยอดการค้าขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ได้จริง อีกทั้งควรพัฒนา National Trading Platform ที่หลากหลายเพื่อให้ SME ทั่วไปสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการทำการค้าได้ด้วยต้นทุนที่เหมาะสม รวมทั้ง ควรเชื่อมโยงข้อมูลการค้าขายผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ตลาดและพฤติกรรมของผู้บริโภค ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนให้ startup ที่มีองค์ความรู้และเทคโนโลยีทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการเข้าสู่ตลาดออนไลน์แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่สนใจและมีศักยภาพในการต่อยอดกิจการ ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลสร้างความเป็นธรรมทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการที่เป็นผู้ขายสินค้าและบริการกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มภายในและต่างประเทศ ตลอดจนบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเข้มงวด

แผนแม่บทย่อย

การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

ความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของ ประเทศไทยดีขึ้น

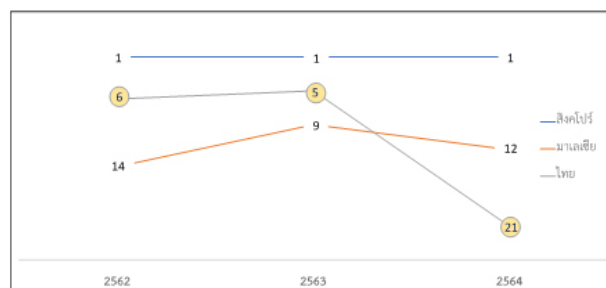
ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยอยู่ในอันดับ
ที่ 1 ใน 5

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ใช้ในการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ของประเทศต่าง ๆ ที่จัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) โดยมีเกณฑ์ตัวชี้วัดต่าง ๆ สะท้อนขีดความสามารถในการเข้าถึง

ตลาดต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย อาทิ การนำเข้าส่งออกสินค้าและบริการ รวมถึงภาคการท่องเที่ยว ในกรณีของ SME ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ประกอบการ SME เข้าสู่ตลาดต่างประเทศ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริม SME ประกอบด้วย การสร้างความพร้อมให้ผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมความรู้และทักษะจำเป็น การพัฒนาสินค้าและบริการที่ได้คุณภาพมาตรฐาน มีอัตลักษณ์ นวัตกรรมและความแตกต่าง ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด รวมทั้งการสร้างโอกาสทางการตลาด สามารถเข้าถึงข้อมูลและตลาดผู้ซื้อในต่างประเทศ และห่วงโซ่อุปทานระดับโลก มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้าภายใต้กรอบความร่วมมือ/ความตกลงระหว่างประเทศตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย อาทิ การส่งเสริมแหล่งทุนที่ SME เข้าถึงได้ การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เอื้อต่อความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศ การอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าให้กับ SME ทั้งนี้ ในช่วงปี 2563 - 2564 ทวีโลกได้ประสบกับสภาวะวิกฤติจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทำให้เกิดการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทานการผลิตของโลก ประเทศต่าง ๆ หันไปพึ่งพาการค้าและการบริโภคสินค้าภายในประเทศ ส่งผลกระทบเชิงลบอย่างรุนแรงต่อการค้าระหว่างประเทศของไทย

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศ

ที่มา: IMD

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080302

ดังนั้น การเตรียมพร้อมในการพัฒนาความ สะดวกและแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าให้กับ SME ในระยะหลังจากนี้ จึงจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเฝ้าระวังและเสริมสร้างความปลอดภัย ในด้านสาธารณสุขเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและสร้างการยอมรับสินค้าและบริการของไทย และส่งเสริมให้การค้า ระหว่างประเทศสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2564 IMD ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของเขต เศรษฐกิจทั่วโลก จำนวน 63 ประเทศ และ 1 เขตเศรษฐกิจ พบว่า อันดับความสามารถในการแข่งขัน ด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยมีอันดับลดลงมากถึง 16 อันดับ มาอยู่ในอันดับที่ 21 จากอันดับที่ 5 ในปี 2563 เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทยที่พึ่งพาการส่งออกเป็นรายได้หลักในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในปี 2564 จากการประเมินของ IMD พบว่า การส่งออกสินค้าและบริการของไทยหดตัวลงร้อยละ 6.01 และร้อยละ 61.57 ตามลำดับ ทั้งนี้ หากเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียน อันดับความสามารถในการแข่งขัน ด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยยังคงเป็นรองสิงคโปร์ (อันดับ 1) และลดลงมาอยู่ต่ำกว่ามาเลเซีย (อันดับ 12) ทำให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ใน**ระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมายขั้นวิกฤต**

การดำเนินงานที่ผ่านมา โดยทั่วไปการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศของ SME ต้องอาศัยต้นทุนและขั้นตอน การดำเนินการจำนวนมาก อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 วิกฤตยิ่งซ้ำเติมให้ ผู้ประกอบการ SME ไทยเข้าถึงตลาดต่างประเทศได้ยากขึ้น ภาครัฐจึงได้จัดทำโครงการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประกอบการ SME ที่มีสินค้าคุณภาพและมีอัตลักษณ์ให้เข้าสู่ตลาดต่างประเทศ อาทิ โครงการพัฒนา และส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศสินค้าอาหารและธุรกิจบริการอาหาร โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้ผลักดันสินค้าเกษตรและอาหารของไทยซึ่งเป็นจุดเด่นของสินค้าไทย โดยเฉพาะผลไม้ไทย ที่เป็นที่ยอมรับของชาวต่างชาติ ด้วยการจับคู่ธุรกิจ จัดคณะผู้แทนเพื่อเจรจาการค้า และสำรวจตลาด เพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่รู้จักทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้า และบริการที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโลก อาทิ มาตรการด้านสุขอนามัย เพื่อลดผลกระทบจากมาตรการกีดกัน การค้าที่มีใช้ภาษี และจากการแข่งขันที่รุนแรงของผู้ส่งออกทั่วโลก โดยเมื่อสิ้นสุดโครงการในปี 2564 มีผู้ประกอบการได้รับการส่งเสริมและพัฒนา รวมทั้งสิ้น 1,368 ราย รวมมูลค่าการสั่งซื้อผ่านโครงการ จำนวน 14,550.19 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีโครงการยกระดับผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพและศิลปหัตถกรรมไทย สู่สากล ด้วยนวัตกรรมและคุณค่าแห่งศิลปาชีพ โดยศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเข้าสู่ตลาด มูลค่าสูง และสร้างศูนย์กลางองค์ความรู้วัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน โดยมีผู้เข้าใช้องค์ความรู้ด้านงาน ศิลปหัตถกรรม จำนวน 2.8 ล้านราย ผู้ประกอบการและชุมชนหัตถกรรมที่ได้รับการต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ และเข้าสู่ตลาด จำนวน 2,079 ราย มูลค่าการจำหน่ายสินค้ารวม 120.35 ล้านบาท ถึงแม้ว่าอันดับความสามารถ ในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยในปี 2564 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่การดำเนิน โครงการในระยะที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐยังคงเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มโอกาสให้ SME ไทย สามารถเข้าถึงและแข่งขันได้ในเวทีโลก

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การค้าระหว่างประเทศในระยะที่ผ่านมาได้เผชิญกับปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ อาทิ การผลิตแบบ Mass Production ของประเทศผู้ผลิตขนาดใหญ่ การกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีโดยการเพิ่มข้อจำกัดทางการค้าเพื่อปกป้องผู้ผลิตและส่งเสริมสินค้าในประเทศของตนเอง การแข่งขันที่มีความรุนแรงในภาคการส่งออก ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทำให้ตลาดการค้าระหว่างประเทศซบเซา การส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ให้เข้าร่วมนิทรรศการระดับโลกในประเทศต่าง ๆ และโปรโมชั่นสินค้าและบริการของไทยเป็นไปได้ยากขึ้น อย่างไรก็ตามสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดช่องทางการตลาดใหม่ คือ การค้ารูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนเมื่อเทียบกับการค้าแบบดั้งเดิม แต่อาจเพิ่มการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การสนับสนุนด้านตลาดให้กับผู้ประกอบการ SME ต่อจากนี้ จะต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปและแนวโน้มอนาคต อาทิ การส่งเสริมผู้ประกอบการในการพัฒนาศักยภาพและการออกสู่ตลาดที่ควบคู่กันทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ พร้อมทั้ง ส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานสากลตรงกับความต้องการเพื่อดึงดูดผู้ซื้อสินค้าคุณภาพ ลดข้อจำกัดมาตรการทางภาษีและการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี รวมถึงดำเนินการตามมาตรการความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก ตลอดจนเร่งรัดการเจรจาความตกลงการค้าภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางการค้าและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบให้กับผู้ประกอบการ

PUBLIC
SECTOR

ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080303

แผนแม่บทย่อย

การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

การขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

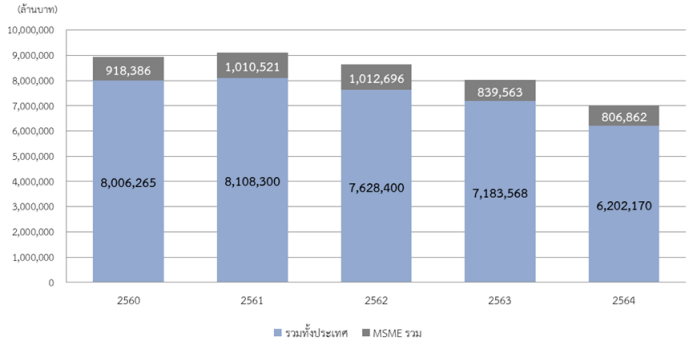
สัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการส่งออกรวมของ
ประเทศเพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25

การเข้าถึงตลาดระหว่างประเทศเป็นหนึ่งในโอกาสสำคัญที่สนับสนุนการสร้างรายได้และยกระดับ
ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจด้วยการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์และการบริหารจัดการ
สู่ระดับสากล พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทของ SME ให้เป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของประเทศ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันการขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
นอกเหนือจากความรู้ ทักษะ และความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจของผู้ประกอบการแล้วนั้น
ด้วยบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน หากผู้ผลิตสามารถสร้างเอกลักษณ์และความแตกต่าง
ของผลิตภัณฑ์ผ่านการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ได้จะยิ่งเกิดเป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขัน ควบคู่ไปกับ
การส่งเสริมด้านแหล่งเงินทุน เครือข่ายธุรกิจในประเทศที่มีประสิทธิภาพ สิทธิประโยชน์ทางการค้า
ศูนย์ข้อมูลธุรกิจ ตลอดจนพิธีการศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้าที่เอื้อให้ SME แข็งแกร่ง
และมีศักยภาพเพียงพอต่อการแข่งขันในตลาดโลก

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในระยะที่ผ่านมา เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยนี้ได้ใช้สัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการส่งออกรวมของประเทศเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 โดยอ้างอิงนิยาม SME ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดย่อม พ.ศ. 2545 ซึ่งในปี 2563 ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายสัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการส่งออกรวมของประเทศเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 32.3 อย่างไรก็ตาม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ปรับปรุงการจัดทำข้อมูลมูลค่าการส่งออกของ SME โดยใช้นิยาม SME ใหม่ตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2562 และประกาศสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เรื่องการกำหนดลักษณะของวิสาหกิจรายย่อย ทำให้มูลค่าการส่งออกของ SME ต่ำกว่าข้อมูลตามนิยามเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ณ ปี 2563 มีมูลค่ารวม 839,563 ล้านบาท สัดส่วนการส่งออกของ SME ต่อการส่งออกรวมลดลงมาอยู่ที่ระดับร้อยละ 11.69 จึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับปี 2564 การส่งออกของ SME มีมูลค่า 806,862 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.01 ของการส่งออกทั้งประเทศซึ่งมีมูลค่ารวม 6,202,170 ล้านบาท และมีสัดส่วนสูงขึ้นจากปี 2563

สัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ต่อการส่งออกรวมของประเทศ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

การดำเนินงานที่ผ่านมา ภาครัฐได้ผลักดันการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับการส่งออกของ SME ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไปสู่ผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่ที่สามารถต่อยอดธุรกิจสู่การค้าระหว่างประเทศ มุ่งเน้น UpSkill & ReSkill จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้พื้นฐานด้านการค้าระหว่างประเทศและการบริหารจัดการธุรกิจและการจัดการต้นทุนทางการตลาด ให้คำปรึกษาเชิงลึกสำหรับผู้ประกอบการเฉพาะราย พัฒนาศักยภาพด้านการทำตลาดออนไลน์ สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมด้านการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การทดสอบตลาด การแสดงสินค้า การจำหน่ายสินค้า การเจรจาการค้า การจับคู่ธุรกิจ การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการประชาชน โดยการใช้ Big Data Analytics นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการยกระดับมาตรฐาน ด้านระบบการผลิต ผลิตภัณฑ์ และระบบบริหารคุณภาพ ในระดับสากลแก่วิสาหกิจชุมชนและผู้ประกอบการอาหารและอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร การเพิ่มความโดดเด่นให้กับสินค้าที่ผลิตจากทรัพยากรในท้องถิ่นโดยสร้างเรื่องราวและตราสินค้า รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มเพื่อขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP อีกทั้งประชาสัมพันธ์เชิงรุกสร้างการรับรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับความตกลงการค้าเสรีและเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ การใช้สิทธิประโยชน์ โอกาสและผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรี รวมถึงความเคลื่อนไหวด้านนโยบายทางเศรษฐกิจของทั้งไทยและประเทศคู่ค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถใช้โอกาสและปรับตัวรองรับการเปิดตลาดสินค้า บริการ และการลงทุน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ระดับสากลให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มีประเด็นความท้าทายมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ประการแรก ตลาดโลกโดยเฉพาะภาคการส่งออกและนำเข้าได้รับผลกระทบเนื่องจากการชะงักงันของอุตสาหกรรม การขนส่ง ประการถัดมา วิธีการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในการบริโภค ซึ่งเป็นผลให้ฝ่ายผู้ผลิตและให้บริการจำเป็นต้องปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับแนวทางการบริโภคด้วยเช่นกัน อีกทั้ง นวัตกรรมที่รองรับวิธีการดำเนินชีวิตแบบใหม่ อาทิ อุปกรณ์ป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนาและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการ Work From Home ได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในตลาดสากล ขณะเดียวกันความนิยมในสินค้าบางประเภทอาจถดถอยลงเนื่องจากผู้บริโภคเห็นว่าไม่ใช่สิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตอีกต่อไป ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นการสนับสนุนปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะศูนย์ข้อมูลธุรกิจ (Business Intelligence) เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและทิศทางตลาดระดับสากลได้อย่างทันทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรเร่งพัฒนา Market Intelligence Center พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการส่งเสริม SME ที่มีศักยภาพในการส่งออกให้มีทักษะในการใช้ข้อมูลวิเคราะห์ตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภค เชื่อมโยงผู้ประกอบการกับสถาบันวิจัยในการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดและมีมูลค่าสูง รวมถึงสนับสนุนเงินทุนการทดสอบมาตรฐานและการทดสอบตลาด ตลอดจนเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการสามารถใช้สิทธิประโยชน์ และยกระดับสินค้าและบริการเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความตกลงการค้าระหว่างประเทศระหว่างประเทศในกรอบต่าง ๆ

แผนแม่บทย่อย

การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมยุคใหม่

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

ปี 2562

ปี 2563

ปี 2564

อันดับนโยบายภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการ ด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบายดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

อันดับนโยบายภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุน
และความสอดคล้องของนโยบายดีขึ้น อยู่ในอันดับที่ 15

นโยบายภาครัฐมีส่วนสำคัญต่อการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ SME โดยนโยบายที่ดีและเหมาะสมจะเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถเริ่มต้นธุรกิจได้โดยง่าย ส่งเสริมให้ธุรกิจเติบโต พร้อมทั้งสร้างการแข่งขันที่เป็นธรรมในตลาด ที่ผ่านมารวดความสำเร็จของเป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อยนี้ ใช้อันดับนโยบายของภาครัฐที่มีต่อวิสาหกิจและผู้ประกอบการด้านการสนับสนุนและความสอดคล้องของนโยบาย (Government policies: support and relevance) ใช้เกณฑ์การวัดด้านการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการและการอำนวยความสะดวกในการเริ่มต้นธุรกิจ ของ Global Entrepreneurship Monitor (GEM) เป็นตัวชี้วัด แต่ในปี 2564 GEM ไม่ได้จัดเก็บข้อมูลและจัดอันดับของประเทศไทย ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนมาใช้อันดับความสามารถในการแข่งขันที่จัดโดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) ด้านประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) โดยพิจารณาปัจจัยย่อยด้านกรอบการบริหารด้านสถาบัน (Institutional Framework) และกฎหมายด้านธุรกิจ (Business Legislation) ซึ่งสะท้อนตัวชี้วัดนโยบายภาครัฐที่ใกล้เคียงกับตัวชี้วัดเดิม สำหรับปัจจัยความสำเร็จสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ข้อมูลเพื่อการส่งเสริม SME ที่รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลของ SME การพัฒนาและใช้ SME Big Data และการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ระบบการส่งเสริมที่มีประสิทธิภาพโดยสนับสนุนผู้ให้บริการทางธุรกิจภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญ การให้สิทธิประโยชน์แก่ SME และระบบการประเมินศักยภาพ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ด้วยการยกระดับคุณภาพการให้บริการภาครัฐ การบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและบริบทแวดล้อมภายนอก ที่ทำให้ภาครัฐต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อความต้องการของภาคธุรกิจ

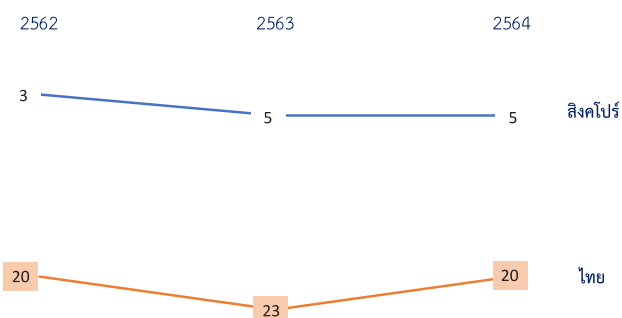
ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมยุคใหม่

080401

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2564 IMD ได้จัดอันดับประสิทธิภาพภาครัฐของไทยอยู่ในอันดับที่ 20 สูงขึ้น 3 อันดับ จากอันดับที่ 23 ในปี 2563 โดยปัจจัยย่อยด้านกรอบการบริหารด้านสถาบันปรับตัวดีขึ้น 4 อันดับ และปัจจัยย่อยด้านกฎหมายธุรกิจปรับตัวดีขึ้น 3 อันดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนพบว่า อันดับประสิทธิภาพภาครัฐของไทยยังเป็นรองสิงคโปร์ (อันดับ 5) โดยตัวชี้วัดมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่า**เป้าหมายระดับเสี่ยง**

อันดับประสิทธิภาพภาครัฐ ที่จัดโดย IMD

ที่มา: IMD

การดำเนินงานที่ผ่านมา การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ทำให้ภาครัฐต้องมีมาตรการจำกัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นระยะเพื่อลดการแพร่ระบาดและป้องกันการสูญเสียชีวิตของประชาชน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อรายได้ของภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SME ที่มีทุนหมุนเวียนต่ำ บางธุรกิจต้องเร่งปรับตัวสู่โมเดลธุรกิจใหม่เพื่อให้อยู่รอด ขณะที่ธุรกิจอีกเป็นจำนวนมากไม่สามารถปรับตัวและต้องปิดกิจการแบบถาวร ภาครัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของ SME ต่อระบบเศรษฐกิจและความเปราะบางของ SME ในช่วงสถานการณ์วิกฤติ จึงเร่งดำเนินมาตรการและโครงการเพื่อช่วยเหลือ SME ให้สามารถปรับตัวและฟื้นตัวได้อย่างเร็วที่สุด โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพที่รับผิดชอบกำกับดูแลนโยบายการส่งเสริม SME ได้ผลักดันมาตรการ/โครงการช่วยเหลือเยียวยาให้ผู้ประกอบการสามารถประคับประคองธุรกิจและฟื้นตัว รวมทั้งเตรียมความพร้อมและเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการให้กลับมาดำเนินกิจการและแข่งขันได้หลังจากสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ สำหรับมาตรการ/โครงการที่สำคัญ อาทิ การสนับสนุนให้ SME เข้าถึงการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ระหว่างเดือนตุลาคม 2563 ถึงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 มีผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนจำนวน 100,752 ราย สินค้าและบริการจำนวน 661,492 รายการ โดยมีมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างจาก SME รวม 551,306 ล้านบาท ณ เดือนสิงหาคม 2564 รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานระยะเวลาการให้สินเชื่อการค้า (Credit Term) กรณีที่ผู้ขายสินค้าเป็น SME จากระยะเวลา 60 - 120 วัน เป็น 30 - 45 วัน โดยจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 16 ธันวาคม 2564 นอกจากนี้ยังได้ดำเนินโครงการศูนย์ให้บริการ SME ครบวงจร (SME One-Stop Service Center: OSS) ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สร้างช่องทางและโอกาสให้ SME สามารถเข้าถึงบริการและการให้คำปรึกษาภาครัฐได้อย่างรวดเร็ว มีพื้นที่ดำเนินการครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด ผลการดำเนินโครงการ ณ ปี 2564 มีผู้เข้ารับบริการ 196,331 ราย สามารถขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลของผู้ประกอบการได้รวม 127,613 ราย โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกว่า 226 หน่วยงาน และโครงการพัฒนา SME PORTAL และระบบกลางในการให้บริการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โครงการนี้เป็นการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 เพื่อให้เป็นช่องทางการเข้าถึงข้อมูลความรู้และบริการทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ จากภาครัฐบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ smeone.info โดยมีการบูรณาการข้อมูลร่วมกับหน่วยงานรัฐและเอกชน 73 หน่วยงาน ปัจจุบันมีผู้ใช้งานแล้วกว่า 971,560 ราย

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย ท่ามกลางสถานการณ์วิกฤติ เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยสร้างโอกาสให้ผู้คนสามารถเชื่อมต่อระหว่างกันทั้งในระดับประเทศและระดับโลกอย่างง่ายดายยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสของภาครัฐในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในนโยบายเพื่อการส่งเสริม SME อย่างไรก็ตามความท้าทายที่สำคัญของเทคโนโลยีคือการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องเร่งปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์อยู่เสมอ นอกจากนี้ จากอันดับประสิทธิภาพภาครัฐที่จัดโดย IMD สะท้อนให้เห็นว่ามีตัวชี้วัดอีกจำนวนหนึ่งที่ประเทศไทยยังอยู่ในระดับกลาง อาทิ ปัจจัยย่อยด้านกรอบการบริหารด้านสถาบัน มีตัวชี้วัดด้านกรอบกฎหมายกฎระเบียบ (Legal and regulatory framework) ที่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ (อันดับ 32) และการปรับตัวของนโยบายภาครัฐ (Adaptability of government policy) ต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงเศรษฐกิจ (อันดับ 32) ซึ่งประเทศไทยควรต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาเนื่องจากจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการส่งเสริม SME ในด้านอื่นด้วย นอกจากนี้ ปัจจัยย่อยด้านกฎหมายธุรกิจยังชี้ให้เห็นว่ากฎหมายด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competition Legislation) มีประสิทธิภาพและป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม (อันดับ 46) ยังอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างต่ำ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐควรประยุกต์ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลในการกำหนดนโยบายและมาตรการแบบมุ่งเป้าตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม โดยส่งเสริมผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนเข้าสู่ระบบของภาครัฐ เร่งพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานระหว่างประเทศอื่น ๆ ในการพัฒนาแพลตฟอร์มกลางเพื่อบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูล SME ระหว่างหน่วยงาน และใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และจัดทำมาตรการ/โครงการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ SME ที่ทันต่อสถานการณ์ ตอบสนองความต้องการของ SME ที่มีขนาด ลักษณะธุรกิจ และประเภทธุรกิจที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสมตามความเชี่ยวชาญของผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพและลดระยะเวลา/ขั้นตอนการให้บริการ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ SME เติบโตและแข่งขันได้เป็นภาคเศรษฐกิจหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อน GDP ของประเทศ

